

De Kracht van Ambacht

Preventieplan sociaal domein
Hendrik-Ido-Ambacht 2020-2024

Afdeling: Beleid & Ontwikkeling

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Wat zien we om ons heen?	7
1.1 Maatschappij	8
1.2 Gebruik van voorzieningen	10
1.3 Aanbod van voorzieningen	11
1.4 Dienstverlening	12
2. Waar zetten we op in?	10
2.1 De Kracht van Ambacht	16
2.2 Gedrag, voorzieningen en toegang transformeren	17
2.3 Een duurzame beweging	19
3. Wat gaan we doen?	23
4. Wat is daarvoor nodig?	27
Bijlage	
Actieprogramma preventie 2020-2023	31

Steven van Die
Wethouder
Sociaal Domein,
Onderwijs
en Sport

Voorwoord

Het sociaal domein heeft de afgelopen jaren voor heel wat beroering gezorgd. Mooie ambities, hoge verwachtingen, veel gerealiseerd, maar ook de nodige hindernissen ondervonden. Vijf jaar na de decentralisaties is het goed maar ook noodzakelijk om de volgende stap in de transformatie te zetten. De tijd voor preventie is rijp.

Daarom heeft de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht voor het eerst een integraal meerjarig programmaplan op preventie opgesteld. Samen met onze partners zijn we ambitieus. En niet zonder reden. Het sociaal domein van de toekomst heeft veel oog voor preventie, het voorkomen van onnodige zorg en is op zoek naar een andere manier van samenwerken.

En vanuit die redenering gaan we met dit plan van achteruit naar voren. We streven ernaar dat zo min mogelijk inwoners afhankelijk zijn van (zware) zorg of ondersteuning en innoveren daarbij ons aanbod.

Maar vernieuwen gaat niet zonder vallen en opstaan. Niet alles verloopt even planmatig, er zullen zich onvoorspelbare ontwikkelingen voordoen en op sommige plekken zal er eerder resultaat zijn dan elders. Dat hoort bij het open en complexe systeem wat het sociaal domein karakteriseert met een veelheid

aan spelers, wetten, domeinen, geldstromen en achterliggende waarden. Het is verleidelijk die van meet af aan te willen sturen, controleren en beheersen. Hoe graag we dat ook zouden willen vraagt transformatie om anders denken en doen.

Dat wil niet zeggen dat toekijken het enige is dat overblijft. Integendeel, alle partners – vrijwilligers, uitvoerders, professionals, beleidsmakers, raadsleden, bestuurders etc. – hebben invloed op verandering.

De komende jaren brengen we daarom met een breed netwerk een duidelijke voortuitgang tot stand. Met dit plan bouwen we aan een nieuwe structuur rondom preventie.

De tijd is aangebroken om daar echt werk van te maken, om het te doen.

Inleiding

Voor u ligt het Preventieplan sociaal domein Hendrik-Ido-Ambacht 2020-2024. Doel van dit plan is onze inwoners zo veel mogelijk zelfstandig en volwaardig te laten deelnemen aan de maatschappij. Dit willen we bereiken door als samenleving de juiste begeleiding, voorlichting en ondersteuning te bieden. Samen zijn we redzaam. Daarom pakken we signalen over hulpvragen bij inwoners zo vroeg mogelijk op. Wanneer we voor die aanpak kiezen, zijn de hulpvragen vaak op eigen kracht of met een relatief lichte inzet op te lossen. We willen namelijk voorkomen dat kleine hulpvragen uitgroeien tot complexe, omvangrijke problemen, waarvoor een blijvend zwaardere vorm van ondersteuning nodig is. Zo houden we hulp en ondersteuning ook in de toekomst betaalbaar.

‘Voorkomen is beter dan genezen’

Voorkomen dat een probleem ontstaat is beter dan een probleem te behandelen. Deze wijsheid geeft in essentie aan waarom we de ambitie hebben een ‘ombuiging’ te realiseren in de werk- en denkwijzen in het sociaal domein. Sinds de decentralisatie in 2015 stijgen de zorgvraag, het gebruik van maatwerkvoorzieningen en daarmee de kosten. Veel professionals en vrijwilligers werken dagelijks hard om problemen aan te pakken en inwoners te helpen naar een gezond(er) en vitaal leven. Maar we kunnen niet blijven doen wat we altijd deden. Voorkomen is beter dan genezen en daarom streven we naar een verandering in het werken en denken in het sociaal domein.

Een gedeelde lokale visie

Het Preventieplan sociaal domein is gezamenlijk tot stand gekomen met maatschappelijke organisaties en onze inwoners, omdat zij over essentiële expertise beschikken. Onder andere is onder inwoners een enquête gehouden. Daarnaast zijn er verschillende werkconferenties gehouden waarbij we met partners in gesprek zijn gegaan over preventie en (vroeg)signalering. Aan de hand van deze bijeenkomsten is er een duidelijk beeld ontwikkeld van hun prioriteiten en expertise. Aanvullend hebben met partners nog individuele gesprekken plaatsgevonden. Via deze werkwijze is een basis gelegd voor een langdurige verbinding, tussen de gemeente en partners, om samen uitvoering te geven aan de acties in het preventieplan.

Op basis van een stevige analyse

Voor de totstandkoming van het preventieplan, zijn we gestart met een uitgebreid vooronderzoek. Hierbij is in kaart gebracht wat de behoeften van onze inwoners zijn en wat het huidige aanbod aan voorzieningen is. Dit beeld hebben we gevormd aan de hand van diverse onderzoeken, rapportages van maatschappelijke organisaties, landelijke rapporten en databestanden. Het vooronderzoek heeft geresulteerd in een foto van de huidige situatie in Hendrik-Ido-Ambacht. De uitkomsten van de foto zijn in de werksessies met partners besproken. De foto is als bijlage gevoegd bij dit plan.

Een paraplu, voor alle ontwikkelingen in het sociaal domein

Het preventieplan functioneert als paraplu voor alle huidige én nieuwe ontwikkelingen in het sociaal domein. Het plan is opgesteld tijdens de ontwikkeling of lancering van diverse aanpalende beleidsnota's. Regionaal is de Visie sociaal domein Drechtsteden “Iedereen een zelfstandig en volwaardig bestaan” vastgesteld. Op de schaal van Zuid-Holland Zuid is de Omdenknotitie Jeugd opgeleverd en heeft De Dienst Gezondheid & Jeugd het Meerjarenplan 2020-2024 opgesteld. We zien dat de ambities van deze plannen goed aansluiten op de opgaven waar we in Hendrik-Ido-Ambacht voor staan. Regio en gemeente kunnen elkaar versterken.

Ook lokaal heeft de beleidsvorming niet stilgestaan. Er zijn meerdere beleidsnota's tot stand gekomen die ook bijdragen aan de doelen in dit preventieplan. Voorbeelden zijn de ondertekening van het convenant Dementie Vriendelijke Gemeente, de Aanpak begeleiding statushouders 2020, het VN Verdrag Toegankelijkheid, Samenwerkingsafspraken Beschermd Wonen en Opvang, het Speelruimteplan en de Lokale Woonvisie. Daarnaast zijn het Preventie- en Handavingsplan Alcohol en de Lokale Nota Gezondheidsbeleid vastgesteld. Waar dit relevant is, verwijzen we in dit preventieplan naar deze beleidsnota's. In de uitvoering zorgen we ervoor dat deze plannen goed verbonden zijn.

Een beweging voor de middellange termijn

De doelen die we met het preventieplan willen realiseren hebben we scherp voor ogen en liggen op de middellange termijn. De uitvoering van het plan vraagt dan ook meerjarig onze aandacht, inzet en coördinatie. Hôe we die doelen willen realiseren, is meer dynamisch. In het sociaal domein doen zich steeds nieuwe ontwikkelingen voor. Op basis van nieuwe inzichten,

zoals gewijzigd rijksbeleid of nieuwe lokale initiatieven, zullen maatregelen uit het Actieprogramma Preventie worden toegevoegd of afgevoerd.

Leeswijzer

We willen dat het preventieplan aansluit op de dynamische praktijk én de omstandigheden in Hendrik-Ido-Ambacht. Daarom start dit rapport in hoofdstuk 1 met de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van maatschappij, voorzieningen en dienstverlening. Op basis van deze context zetten we in hoofdstuk 2 uiteen welke richting we kiezen om onze inwoners zo zelfstandig mogelijk en volwaardig mee te laten doen in onze samenleving. We gaan de Kracht van Ambacht benutten om gedrag, voorzieningen en toegang duurzaam te transformeren. Hoofdstuk 3 geeft vervolgens beknopte weer hôte we dat gaan doen. Samen met onze partners en inwoners geven we de maatregelen uit het actieprogramma vorm. Om het preventieplan tot een succes te maken, moeten we de juiste randvoorwaarden creëren op het gebied van organisatie, sturing en financiën. Dit is beschreven in het slothoofdstuk 4.

1.

**Wat zien we
om ons heen?**

Er gebeurt veel in het sociaal domein. Om een plan te formuleren dat aansluit op de dynamische praktijk én de huidige situatie in onze gemeente, is eerst onderzoek gedaan. Bij dat onderzoek is gebruikgemaakt van data en zijn gesprekken gevoerd met maatschappelijke organisaties, inwoners en de gemeenteraad. Op basis van de verzamelde input is een beeld, een zogenaamde ‘foto’ van Hendrik-Ido-Ambacht ontstaan. Dit beeld is de opmaat voor de keuzes die we in dit preventieplan maken. De hoofdlijnen uit de ‘foto’ zijn beschreven in dit hoofdstuk. Voor iedereen die meer inzicht wil in de analyse, is de ‘foto’ als bijlage toegevoegd.

1.1 Maatschappij

De Kracht van Ambacht

Ambachters hechten aan hun identiteit. We kijken naar elkaar om en hebben respect voor elkaar en voor elkaars culturele en religieuze achtergronden. We vinden rust en respect voor de levensbeschouwelijke aspecten binnen onze gemeente belangrijk en we staan voor een kwalitatief hoogstaande woonomgeving, waarin iedereen met plezier woont.

Wij zijn ervan overtuigd dat veel Ambachters houden van de gemeente zoals ze is en willen dat wij dat zo houden en waar nodig verbeteren. Hendrik-Ido-Ambacht is een dorp dat gekenmerkt wordt door een rustige, groene woonomgeving met veel laagbouw en waar mensen zich veilig voelen. De ‘Kracht van Ambacht’ vinden we in het groene, dorpse karakter waarbij wij hechten aan onze waarden.

Hendrik-Ido-Ambacht kent een rijk verenigingsleven met een groot aanbod van activiteiten. Door het veelzijdige aanbod is er voor iedereen wat te vinden. Sport, cultuur en kerk vormen samen een sterk fundament onder onze sociale infrastructuur. Het zijn belangrijke ontmoetingsplaatsen, waardevol voor onze inwoners.

Wat is er nodig?

Inwoners en verenigingsleven vormen samen de Kracht van Ambacht. Het is belangrijk dat we in ons dorp een breed en divers aanbod houden. We willen gezamenlijk met deze organisaties ervoor zorgen dat hun voorzieningen nog beter zichtbaar en vindbaar zijn, voor zowel de nieuwe als de bestaande inwoners van Hendrik-Ido-Ambacht.

De bevolkingsomvang en het aantal huishoudens groeit

De bevolking van onze gemeente ontwikkelt zich volgens een vergelijkbare lijn met de rest van Nederland. Door de ontwikkeling van nieuwbouwwijk De Volgerlanden is onze bevolkingsomvang de afgelopen 20 jaar gegroeid. En die groei houdt ook de komende jaren aan, in elk geval tot de wijk is afgebouwd. We verwelkomen jaarlijks veel nieuwe inwoners van buiten onze gemeente.

Naast een groei in de omvang van de bevolking zien we ook een groei van het aantal huishoudens. Zowel het aantal eenoudergezinnen als eenpersoonshuishoudens (onder jongeren en ouderen) neemt toe. Het aantal eenpersoonshuishoudens groeit onder meer doordat senioren langer thuis wonen en er meer echtscheidingen zijn. Daarnaast speelt mee dat door het gewijzigde rijksbeleid mensen met een GGZ achtergrond steeds vaker begeleid zelfstandig gaan wonen.

Wat is er nodig?

Inwoners die zich nieuw in ons dorp vestigen, moeten hun weg nog vinden. We willen hen snel onderdeel laten worden van de Ambachtse samenleving, bijvoorbeeld door elkaar te laten ontmoeten. Zo bouwen nieuwe inwoners een netwerk op dat hen kan ondersteunen bij behoefte aan hulp of ondersteuning. Zij komen zo ook in positie zelf een bijdrage te leveren aan de samenkracht van Ambacht, bijvoorbeeld in de eigen buurt, op school of in het verenigingsleven.

Niet iedereen doet mee

Net als elders in het land neemt ook in Hendrik-Ido-Ambacht de vergrijzing toe. Het aandeel ouderen in ons dorp stijgt in 2030 naar circa 7.200 personen.

Dit is ongeveer 1 op de 5 inwoners. Daarbij groeit ook het aantal mensen met dementie. Doordat de intramurale zorg voor ouderen is afgebouwd, moeten ouderen langer zelfstandig thuis blijven wonen. Deze bewegingen leiden tot meer vraag naar bijvoorbeeld huishoudelijke ondersteuning, dagbesteding en vervoer. In het rapport ‘Zorgen om morgen’ spreekt het Centraal Plan Bureau (CPB) hierover zijn zorg uit. Door de vergrijzing stijgen de uitgaven aan zorg.

Passende woningen

De vergrijzing leidt ook tot een groeiende vraag naar passende woningen, woningen waar mensen een leven lang kunnen blijven wonen, vermeldt de lokale woonvisie ‘De Blik Vooruit’ uit 2018. Maar wanneer we nieuwbouwwoningen daarvoor geschikt maken, besparen we op toekomstige zorgkosten. Daarnaast moeten we ook de bestaande woningen geschikt maken voor een leven lang wonen. Partners zijn woningcorporaties en Verenigingen van Eigenaren.

Druk op mantelzorgers

De druk op mantelzorgers neemt toe. Zij combineren mantelzorg met de verantwoordelijkheid voor het gezin, de carrière en vaak ook nog met vrijwilligerswerk. Mantelzorgers houden dus veel bordjes in de lucht wat resulteert in extra spanning of stress, bijvoorbeeld in de eigen relatie of in de (mentale) gezondheid.

Groeiende vraag naar jeugdhulp

Net als andere gemeenten heeft Ambacht te maken met een groeiende vraag naar jeugdhulp. De oorzaken van deze stijging zijn divers en vaak complex. We zijn verantwoordelijk om zorg te verlenen wanneer de lichamelijke, psychische of verstandelijk ontwikkeling van een kind achterblijft. Maar ook wanneer ouders niet zelf hun kind kunnen opvoeden en op laten groeien. Dat laatste is bijvoorbeeld het geval bij ouders in een vechtscheiding of met psychiatrische problemen.

Leven in armoede

De huishoudens zijn financieel relatief gezond. We scoren bovengemiddeld bij de hogere inkomens, de cijfers voor werkloosheid, laag inkomen en bijstand zijn juist laag.

Ondanks deze positieve statistieken geven maatschappelijke organisaties aan dat opgroei en leven in armoede een niet te onderschatten thema is. De armoede neemt toe, ook onder kinderen. Omdat armoede de ‘trigger’ kan zijn voor veel problemen, is het belangrijk hier oog voor te hebben.

Wat is er nodig?

We zien enkele groepen inwoners die, meer dan andere, de kans hebben op een stapeling van hulpvragen. Bij deze inwoners moeten we ons als overheid niet terugtrekken maar hen juist extra aandacht geven, samen met onze maatschappelijke partners. In Hendrik-Ido-Ambacht zien we dat met name jongeren, eenpersoonshuishoudens, eenoudergezinnen, volwassenen en huishoudens met (dreigende) armoede onze extra aandacht nodig hebben. Daarnaast verwachten we dat dit in toenemende mate ook gaat gelden mensen die vanuit een instelling op zichzelf moeten gaan wonen. Dit geldt bijvoorbeeld voor mensen met een niet-aangeboren hersenletsel (NAH), een GGZ-achtergrond of licht verstandelijk beperkten (LVB).

1.2. Gebruik van voorzieningen

De zorgvraag en -kosten nemen toe

De zorgvraag en zorgzwaarte nemen toe in onze gemeente. Uit de cijfers van Sociale Dienst Drechtsteden en de Serviceorganisatie Jeugd blijkt dat het gebruik van maatwerkvoorzieningen de laatste jaren stijgt. Een maatwerkvoorziening is een persoonlijke voorziening en wordt door de gemeente aangeboden wanneer algemene voorzieningen niet voldoende zijn. Sinds 2015 zijn de kosten voor maatwerkvoorzieningen in onze gemeente met bijna 20% toegenomen. Ook is er steeds vaker sprake van stapeling: steeds meer huishoudens maken gebruik van voorzieningen uit meerdere wetten. Dit zet de continuïteit van ons zorgsysteem financieel onder druk.

Diverse maatschappelijke ontwikkelingen, zoals extramuralisering en langer zelfstandig thuis, dragen bij aan de groeiende zorgvraag. Steeds meer wordt van inwoners verwacht dat zij het 'zelf oplossen' of anders wel hun netwerk benutten. De stap naar werkelijke zorg komt vaak pas als de situatie echt zorgelijk is geworden, waardoor meteen zwaardere zorg nodig is.

Individuele begeleiding vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is hiervan een sprekend voorbeeld. Doordat meer mensen langer thuis wonen, vindt de zorg meer bij de inwoner thuis plaats in plaats van in een instelling. Verder blijkt uit onderzoek dat belangrijke gebeurtenissen oorzaak kunnen zijn voor het gebruik van hulp en ondersteuning. Denk aan begeleiding rondom echtscheidingen, ondersteuning van mantelzorgers met een eigen gezin, en eenzaamheid ten gevolge van het overlijden van een naaste.

Wat is er nodig?

Het gebruik van (zware) hulp en ondersteuning blijft groeien wanneer we de ingeslagen weg blijven vervolgen. Dit inzicht versterkt de noodzaak om op een andere manier te gaan denken en werken. We moeten naar de voorkant van problematiek, om te zorgen dat er op termijn minder (zware) hulp en ondersteuning nodig is.

De samenleving is beperkt maakbaar

Een blik in het verleden leert dat de gemeente beperkt invloed heeft op de (arbeids)markt, zorgsturing en sociale cohesie. Bij de Wmo zorgen allerlei externe ontwikkelingen voor een logische toename van het gebruik en de kosten. Denk aan de vergrijzing en wijzigingen in het beleid van de Rijksoverheid. Bij jeugdhulp zitten de kosten vooral in de hoek van de geestelijke gezondheid, waarvoor weinig alternatieven zijn. Bij Participatie drukt de (bijzondere) bijstand een stempel. De ruimte om als gemeente de zorgvraag te beïnvloeden is dus beperkt en complex.

De kwaliteit van zorg is in de toekomst moeilijk op niveau te houden doordat er te weinig professionals zijn die zorg kunnen leveren. Het is het grote probleem van de publieke sector, dat zich in de zorg, maar ook in het onderwijs voordoet. De vraag groeit, terwijl er simpelweg onvoldoende mensen zijn om dat in de oude producent-consument verhouding te realiseren.

Onze inwoners kennen hun leefomgeving en kunnen als geen ander inbrengen wat ertoe doet. Steeds meer zetten inwoners hun kennis, ervaring en kunde in voor de ontwikkeling van onze samenleving. De rol van de gemeente verandert hier deels ook door. De gemeente is niet altijd meer vanaf de start betrokken bij maatschappelijke initiatieven, maar sluit dan in een later stadium aan.

Wat is er nodig?

We moeten anders gaan denken en handelen. Voor het terugdringen van toekomstig gebruik liggen er kansen. De huidige zorgvraag is echter lastig bij te sturen. Dit onderstreept het belang dat problemen zoveel mogelijk voorkómen worden, want dan is het mogelijk om voor de langere termijn een kanteling teweeg te brengen. Daarbij past een overheidsrol die ruimte geeft aan initiatieven uit de Ambachtse samenleving. We moeten de natuurlijke kracht in onze gemeente gebruiken en stimuleren. Dat vraagt ook een andere veranderende rol van de gemeente. Niet acteren of overnemen, maar stimuleren en faciliteren.

1.3. Aanbod van voorzieningen

Groot aanbod vanuit veel organisaties

In het sociaal domein zijn circa 50 lokale en regionale organisaties actief die gezamenlijk 140 voorzieningen aanbieden. Een groot deel van deze organisaties werkt met vrijwilligers. Organisaties die met professionals werken, zijn ook buiten onze gemeente actief. Om inwoners zo goed mogelijk te helpen, is het van belang deze partijen samen een stevig netwerk te laten vormen. Dit vraagt dat organisaties elkaar meer opzoeken en meer samenhang aanbrengen tussen de voorzieningen die ze aanbieden. Zo ontstaat synergie en kunnen bestaande voorzieningen breder worden ingezet.

Naast samenwerken is innoveren een belangrijke opgave. We willen aanbod stimuleren dat gericht is op het voorkomen van problemen. Nu gaat de meeste aandacht nog uit naar het oplossen van problemen bij inwoners, zodra die zich voordoen. Innovatie is ook nodig om de toegang te optimaliseren: inwoners van onze gemeente weten nog onvoldoende waar zij terecht kunnen met problemen en vragen. Tot slot is het nodig te innoveren in het denken en werken van professionals en vrijwilligers. Dit vraagt om een goede en regelmatige dialoog tussen alle verschillende organisaties in het werkveld, maar ook om een integrale aanpak.

Oplossingen voor vraagstukken in het sociaal domein kunnen ook gevonden worden buiten het domein zelf. Zo kan de samenredzaamheid versterkt worden door innovatieve woonvormen te introduceren. Ook de openbare

ruimte heeft een belangrijke functie om ontmoeting te stimuleren voor inwoners van 0 tot 100. Tot slot biedt de digitalisering kansen voor nieuwe activiteiten of laagdrempelige communicatie.

Wat is nodig?

Transformatie in het sociaal domein is een spannende opgave. Het vraagt om samenwerking, innovatie en een integrale blik. Vertrouwen in elkaars expertise en vaardigheid en het kunnen loslaten van oude werkwijzen zijn daarbij cruciaal. Zo ontstaat er een sfeer waarin alle partijen samen kunnen leren, ontdekken en ontwikkelen. Om dit mogelijk te maken is het (durven) doen van een beroep op elkaar belangrijk.

Gat tussen het aanbod en lokale vraagstukken

Met ruim 140 activiteiten is er voor onze inwoners een breed palet aan voorzieningen beschikbaar. Het huidige aanbod is vooral gericht op het versterken van zelfredzaamheid, het terugdringen van eenzaamheid en het vergroten van de fysieke mobiliteit. De meeste activiteiten hebben tot doel ontstane problemen op te lossen. Slechts een klein deel van het aanbod probeert te voorkomen dat problemen ontstaan (primaire preventie).

Er ligt ook een opgave om meer aanbod te ontwikkelen voor vraagstukken die specifiek leven in Hendrik-Ido-Ambacht. Uit de gevoerde gesprekken en de analyse blijkt dat elke leeftijdsgroep specifieke vraagstukken kent. Deze zijn weergegeven in het onderstaande overzicht, waarbij elk vraagstuk vertaald is naar een ontwikkeldoel. In dit overzicht staan de vraagstukken afzonderlijk gepresenteerd, maar veelal verhouden ze zich tot elkaar.

	Jeugd & jongeren top-5	Volwassenen top-5	
Vraagstukken	<ol style="list-style-type: none"> Huiselijk geweld / mishandeling / verwaarlozing Opgroeien in armoede Eenzaamheid Tekortschietend opvoedklimaat Opgroeien met belemmeringen 	<ol style="list-style-type: none"> Beperkte zelfredzaamheid Leven in armoede (V)chtscheiding Verlaving / middelengebruik Huiselijk geweld / mishandeling 	Vraagstukken
Ontwikeldoelen	<ol style="list-style-type: none"> Veilige thuissituatie / vertrouwen Opgroeien met voldoende materiële middelen Voldoende betekenisvolle contacten Mentaal gezond Kansrijk opgroeien / meedoen aan activiteiten 	<ol style="list-style-type: none"> Veilige thuissituatie Leven met voldoende materiële middelen Regie over eigen situatie Gezonde leefstijl ten aanzien van middelengebruik Zelfstandig functioneren 	Ontwikeldoelen

Ouderen top-5

Vraagstukken

1. Eenzaamheid
2. Beperkte zelfredzaamheid
3. Late signalering dementie
4. Overbelaste mantelzorger
5. Leven in armoede

Ontwikeldoelen

1. Voldoende betekenisvolle contacten
2. Goed begeleide mantelzorger
3. Vroegsignalering dementie
4. Regie over eigen situatie
5. Leven met voldoende materiële middelen.

Op basis van de nu beschikbare data kunnen we gemeentebreed of soms op wijkniveau analyseren. Dit is redelijk grofmazig. Wanneer we dichterbij onze inwoners willen komen en nog effectiever activiteiten willen ontplooiën, is het noodzakelijk dergelijke analyses op buurtniveau te doen. Wanneer een vraagstuk in een of meerdere buurten speelt, kan voor die buurten een gerichte aanpak ontwikkeld worden in plaats van voor heel de gemeente. Dat is niet alleen effectiever, maar ook efficiënter.

Wat is er nodig?

Het aantal voorzieningen dat zich richt op het voorkomen van problemen (primaire preventie) is nog te gering en moet groeien. Er is ook behoefte aan meer balans in het huidige aanbod en een duidelijke ontwikkelkoers die gericht is op de vraagstukken die nu sterk in onze gemeente spelen. Daarvoor is het essentieel dat maatschappelijke organisaties en gemeente samen optrekken, ieder vanuit de eigen rol. Wijkgericht werken biedt kansen, uit oogpunt van effectiviteit en efficiency. Eerste stap in deze ontwikkeling is de beschikbare data zoveel mogelijk op dat schaalniveau inzichtelijk krijgen.

Meer met data om aanbodgericht te sturen

Het sociaal domein maakt een groot deel uit van de gemeentelijke begroting. Daarbij zien we dat de zorgkosten stijgen en de inkomsten onder druk staan. Natuurlijk willen we onze middelen zo goed mogelijk inzetten. Jaarlijks subsidiëren we het aanbod van algemene voorzieningen voor een bedrag van circa € 2,2 miljoen. Deze voorzieningen zijn voor alle

inwoners van onze gemeente beschikbaar. Om goed te kunnen sturen op de effectiviteit van deze middelen, is het belangrijk een goed inzicht te ontwikkelen in het te bereiken maatschappelijk effect. In openbare bronnen en rapportages zijn hiervoor data beschikbaar, bijvoorbeeld op waarstaatjegemeente.nl.

Om die data op waarde te kunnen schatten, is het van belang deze te verrijken met andere gegevens. De data die de Sociale Dienst Drechtsteden en de Serviceorganisatie Jeugd bijhouden over de ontwikkeling van de zorgvraag en zorgkosten, zijn daarbij waardevol. De statistieken van beide organisaties zijn steeds actueler en op gemeentelijk niveau beschikbaar. Daarnaast is het noodzakelijk cijfers periodiek te spiegelen aan de praktijk, door hierover met maatschappelijke organisaties en inwoners te sparren. Cijfers zeggen immers veel, maar niet alles.

Wat is er nodig?

We hebben de wens een betere regie te ontwikkelen op het voorzieningenaanbod dat we subsidiëren. Om de juiste beleidskeuzes te maken, zijn er goede sturingsinformatie en periodieke gesprekken hierover met organisaties in het netwerk nodig.

1.4. Dienstverlening

Behoeftte aan overzicht én een centrale plek om te melden

Maatschappelijke organisaties die in onze gemeente actief zijn, maar ook onze inwoners, vangen veel signalen op over personen die een zorgbehoefte hebben. Deze organisaties geven aan behoefte te hebben aan een duidelijke 'plek' waar zij hun signalen kwijt kunnen, zodat een goede of tijdige opvolging plaats kan vinden. Dit kan al via de websites van het Sociaal Wijkteam en Jeugdteam, maar dat is blijkbaar minder bekend. Juist het (vroeg)signaleren én adresseren is van belang om problemen bij onze inwoners vroegtijdig aan te kunnen pakken.

Zo kunnen we de impact van problemen zo klein mogelijk houden. Goede en structurele verbindingen met bijvoorbeeld scholen, kerken, verenigingen, de Jeugdgezondheidszorg, huisartsen en kinderopvang zijn daarom van groot belang.

Inwoners en professionals zijn ook niet altijd op de hoogte van de voorzieningen die lokaal al aangeboden worden. Er is geen centraal 'kennispunt' waar dit overzicht is. Door in zo'n kennispunt te investeren, worden de huidige voorzieningen effectiever gebruikt. Wanneer bijvoorbeeld de seniorenbus beter bekend is bij onze inwoners, kan dit de groei van Wmo-vervoer afvlakken.

Wat is er nodig?

Het is nodig het Sociaal Wijkteam en het Jeugdteam steviger te positioneren als een 'plek' waar inwoners gemeld kunnen worden die minder redzaam zijn. Deze rol moet zichtbaarder worden, bijvoorbeeld door communicatie en voorlichting. Ook het meer fysiek zichtbaar zijn van de teams en vindplaatsgericht-werken dragen hieraan bij. We willen er vervolgens voor zorgen dat kwetsbaarheid bij onze inwoners snel en adequaat wordt opgepakt. Daarnaast moet de bekendheid en vindbaarheid van de beschikbare voorzieningen worden vergroot, zodat kleine problemen met lichte voorzieningen kunnen worden opgelost. Een digitale sociale kaart met voorzieningen geeft het totale aanbod

overzichtelijk weer, zowel voor inwoners zelf als ook voor maatschappelijke partners om gericht te kunnen verwijzen.

Digitalisering biedt kansen

Digitalisering verandert de samenleving en daarmee ook de dienstverlening van organisaties. Maar het biedt ook kansen voor innovaties zoals e-health, domotica ('slimme' apparaten in huis) en online-cursussen, bijvoorbeeld op het gebied van financiën en opvoeden. Voordelen van digitalisering zijn bijvoorbeeld:

- Snellere transacties.
- Laagdrempelige communicatie.
- Ruime 'openingstijden'.

Digitale producten en diensten sluiten aan bij de veranderende behoeften en verwachtingen van onze inwoners. Zij communiceren immers zelf ook steeds meer digitaal. Het belang van internet en sociale media als informatiebron groeit.

Wat is er nodig?

We moeten inspelen op kansen die digitalisering biedt voor het verbeteren van het lokale voorzieningenaanbod, de dienstverlening en de passende communicatie met onze inwoners. Digitale dienstverlening zal de fysieke of schriftelijke dienstverlening echter nooit helemaal vervangen. Niet elke inwoner is immers even geletterd of digitaal vaardig. Zij mogen niet buiten de boot vallen.

Waar zetten we op in?

2.

De context is helder. De vervolgvraag is: waar zetten we op in? Welke richting kiezen we om inwoners in Hendrik-Ido-Ambacht zo veel mogelijk zelfstandig en volwaardig mee te laten doen in de samenleving? De omslag naar preventie is een integrale opgave waar de gemeente een rol in vervult, maar niet alleen voor staat. Juist het betrekken van en komen tot co-creatie met maatschappelijke partners en inwoners is in het kader van deze transformatie essentieel. In dit hoofdstuk zetten we dat uiteen.

2.1. De Kracht van Ambacht

Ambacht zijn we samen

We vinden het belangrijk dat iedereen in Ambacht mee kan doen. Een inclusieve samenleving is ons uitgangspunt: een samenleving waarin niemand buiten de boot valt, iedereen een kans verdient en iedereen naar vermogen meedoet. We onderstrepen het belang van het VN Verdrag Inclusie. Een inclusieve samenleving is resultaat van diversiteit. Om een inclusieve samenleving te zijn en te behouden, is het belangrijk dat we ontmoeting blijven stimuleren. Door met elkaar samen te leven en elkaar te ontmoeten is Ambacht van iedereen. Ambacht zijn we samen.

Samen zijn we redzaam

We streven ernaar dat onze inwoners zo veel mogelijk zelfstandig en volwaardig deelnemen aan de maatschappij. Alle voorzieningen zijn toegankelijk voor iedereen en iedereen kan er zelfstandig gebruik van maken. We bewegen naar de voorkant. Door te opereren in netwerken kunnen we als samenleving de juiste begeleiding, voorlichting en ondersteuning bieden. Daarbij is het van belang signalen over hulpvragen bij inwoners zo vroeg mogelijk op te pakken, zodat ze nog met eigen

kracht, de directe omgeving of relatief lichte inzet opgelost kunnen worden. Samen zijn we redzaam.

Samen hebben we extra aandacht voor minder redzame groepen

Kwetsbare inwoners vinden we in alle leeftijdsgroepen: jongeren, volwassenen, senioren. Daarbinnen zien we enkele groepen bij wie de risico's op en de aanwezigheid van problemen groter is dan bij andere. Specifiek gaat het om jongeren in de overgang van 18- naar 18+ en mensen met niet-aangeboren hersenletsel (NAH), LVB'ers en GGZ'ers die vanuit een instelling op zichzelf moeten gaan wonen. Deze groepen geven we extra aandacht en begeleiding, samen met onze maatschappelijke partners. Dit zorgt ervoor dat deze inwoners beter zijn voorbereid op ontwikkelingen die op hen afkomen, wat het risico verkleint dat ze in de problemen komen. De afgelopen jaren hebben we met een integrale aanpak goede ervaringen opgedaan bij statushouders. Het instrumentarium en de werkwijzen die daarbij ontwikkeld zijn, zetten we nu ook voor deze groepen in.

Samen houden we het betaalbaar

We vinden het belangrijk dat ook toekomstige generaties nog een beroep op zorg en ondersteuning kunnen doen, waar dat het hardste nodig is. We willen voorkomen dat kleine hulpvragen uitgroeien tot complexe, omvangrijke problemen, waarvoor blijvend zwaardere vorm van ondersteuning nodig is. Om dat te bereiken, moeten we, inwoners-zorgaanbieders-gemeente, gezamenlijk innoveren en transformeren. Dat vraagt ook een andere rol en werkwijze van de gemeentelijke organisatie, het bestuur en de politiek. Als we doen wat we altijd deden, houden we hetzelfde probleem als altijd. Samen houden we het betaalbaar.

2.2. Gedrag, voorzieningen en toegang transformeren

Transformatie vraagt tijd. De beweging naar de voorkant is de afgelopen jaren voorzichtig op gang gekomen en willen we nu versnellen. Het perspectief van deze ontwikkeling ligt op middellange termijn. De maatschappelijke effecten die we nastreven, zullen veelal niet op korte termijn zichtbaar worden. De beweging naar de voorkant pakken we integraal, in samenhang op. Dat maakt het complex en uitdagend. Innoveren van het aanbod aan voorzieningen en activiteiten is één onderdeel van een groter geheel. Daarnaast is actie nodig om de toegang naar voorzieningen te optimaliseren. Ook is het van belang de cultuur, het denken en werken, te veranderen. Dat geldt voor vrijwilligers en voor professionals, zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie. Kort gezegd komt het neer op het transformeren van gedrag, voorzieningen en de toegang.

Opgave 1: De eigen kracht van inwoners versterken

De kracht van onze inwoner staat centraal. Daarom zetten we primair in op het versterken van de eigen

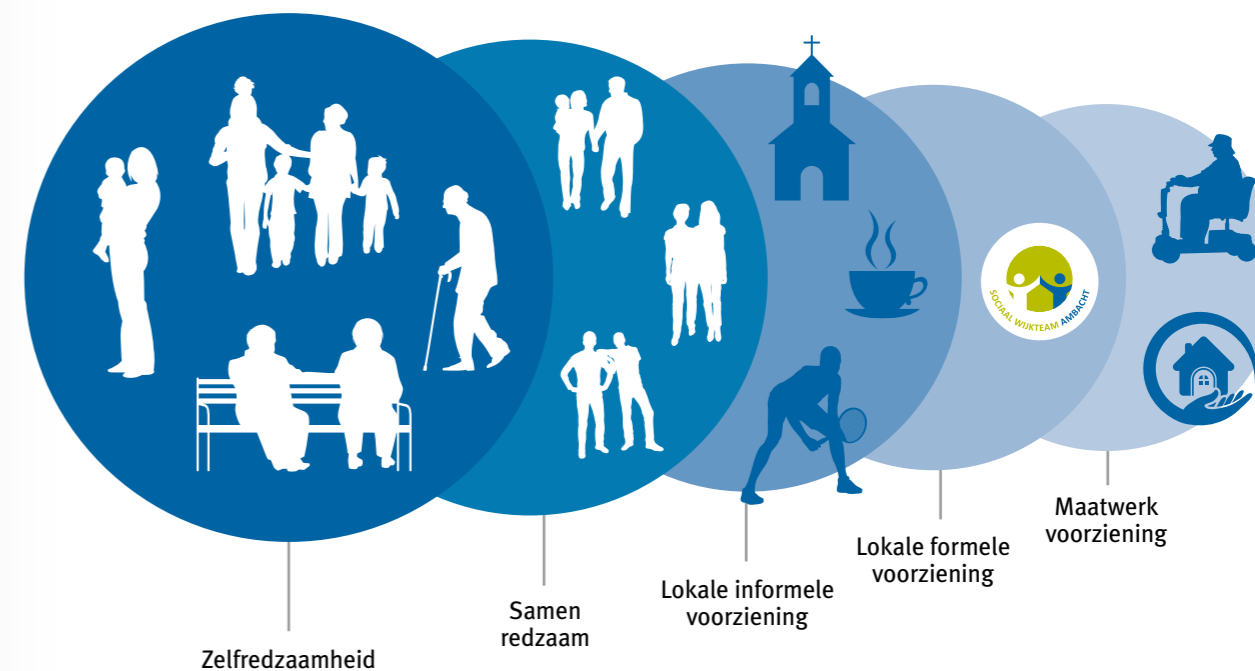
kracht van de inwoner (zelfredzaamheid) en haar of zijn directe omgeving (samenredzaamheid). Daarbij realiseren we ons dat dit niet voor iedereen even gemakkelijk is. Samen met onze partners willen we het huidige systeem doorbreken, met een vernieuwend en innovatief aanbod. Daarbij gaan we meer inzetten op vindplaatsgericht en groepsgericht werken.

We denken en werken vanuit een getrappt (escalatie)model:

1. Vroeg signaleren en vindplaatsgericht werken.
2. Eigen kracht en samenkracht: Zelf aan de slag in een lokale voorziening samen met anderen/groepsgericht werken, onder begeleiding van een ervaringsdeskundige of indien nodig van een professional.
3. Individueel gebruik van een algemene voorziening.
4. Individueel gebruik van een maatwerkvoorziening.

Om dit model te laten werken, moeten de randvoorwaarden goed geregeld zijn:

- Er is bereikbare en duidelijke informatie op maat.
- De buitenruimte is zo ingericht dat ontmoeting wordt gestimuleerd.
- Er zijn laagdrempelige voorzieningen voor ontmoeting en ondersteuning.

Opgave 2: Eerder signaleren met een duidelijk meldpunt

We streven er naar inwoners zo min mogelijk afhankelijk te laten zijn van zware zorg en ondersteuning. Daarom is het essentieel dat problemen bij onze inwoners vroeg gesignaleerd, gemeld en bespreekbaar gemaakt worden. Dit bewustzijn willen we breed uitdragen bij onze inwoners en maatschappelijke organisaties.

Uit het vooronderzoek en de gesprekken die met partners en inwoners gevoerd zijn, is duidelijk geworden dat er al het nodige gebeurt aan signalering. In de praktijk weten zij echter niet waar zij met hun signalen terecht kunnen. We zetten daarom het Sociaal Wijkteam en het Jeugdteam in Ambacht steviger op de kaart als centrale plek waar meldingen neergelegd kunnen worden. Tegelijkertijd intensiveren we de contacten tussen enerzijds de teams en anderzijds partners als scholen, kerken en verenigingen, de jeugdgezondheidszorg (JGZ), huisartsen en kinderopvang. Hierdoor maken we het melden laagdrempeliger.

Opgave 3: Lokale voorzieningen ontwikkelen voor lokale behoeften

We kiezen voor een laagdrempelig en innovatief aanbod dat het gebruik van maatwerkvoorzieningen naar verwachting voorkomt, uitstelt of laat afnemen. We zien kansen in de beweging naar de voorkant: van individueel naar collectief, van ‘achter de beschikking’ naar ‘voor de beschikking’, van regionaal naar lokaal. Dit betekent dat minder snel wordt opgeschaald naar maatwerkvoorzieningen en meer kan worden afgeschaald naar lokale algemene/basisvoorzieningen.

Tegelijkertijd zetten we in op de specifieke problematieken

die naar voren gekomen zijn uit onze analyse, de ‘foto’. Veel van deze onderwerpen raken elkaar. We initiëren aanbod waar dat nodig is, brengen partijen samen en ondersteunen dat. Om focus aan te brengen, kiezen we drie inhoudelijke speerpunten:

1. Een vertrouwde en veilige thuissituatie.
2. Opgroeien en leven met voldoende middelen.
3. Voldoende betekenisvolle contacten.

Deze speerpunten kiezen we nu, op basis van het uitgevoerde onderzoek. In de toekomst doen we dat in toenemende mate op basis van continue monitoring en signalering. Door stuurinformatie te verzamelen, kunnen we het voorzieningenaanbod en onze speerpunten gericht en flexibeler dan nu bijsturen. We willen tijdig inspelen op veranderende hulpvragen bij onze inwoners of stijgend gebruik van maatwerkvoorzieningen.

Opgave 4: Anders vasthouden, gemeente in regie

De rol van de overheid verandert, oude rollen voldoen niet meer. Maatschappelijke vraagstukken worden in netwerken geagendeerd. Waar de overheid eerder een beleidsbepalende en -beslissende rol had, ontstaan nieuwe rollen zoals netwerken en faciliteren. We moeten onze partners en de samenleving blijvend opzoeken en ook durven loslaten, in het vertrouwen dat deze deskundigen het veelal beter weten dan wij. Dat betekent een andere rol voor de raad, het college en de ambtelijke organisatie.

Essentieel is dat het preventieplan ruimte biedt voor differentiatie. De rol van de gemeente is hierdoor fluïde: we zoeken voortdurend balans tussen de eigen verantwoordelijkheid van de samenleving en gerichte

sturing vanuit de gemeente. Enerzijds willen we invloed uitoefenen richting maatschappelijke partners en inwoners. Anderzijds wensen we geen zware bemoeienis in de persoonlijke levenssfeer van inwoners. Als het nodig is kiezen we wel voor een zwaardere inzet.

Het aanbod verbinden en innoveren

We stimuleren onze partners meer naar de voorkant te bewegen: hoe kunnen vraagstukken worden aangepakt zonder maatwerkvoorziening? Dit sluit aan bij de gedachte van positieve gezondheid:

- Wat kunnen mensen wel?
- Hoe kunnen we hen helpen om wel zoveel als mogelijk mee te doen?

We willen meer samenhang aanbrengen tussen het huidige aanbod. Daarbij gaan we de verbinding en samenwerking stimuleren tussen de organisaties die in Ambacht actief zijn. De sterke positie die Hi5Ambacht de laatste jaren heeft opgebouwd, als sterke lokale beweeg- en sportpartner met natuurlijke verbindingen in ons dorp, willen we daarvoor benutten. Ook zetten we in op het innoveren van het aanbod en hebben daarbij oog voor de kansen van digitalisering. We dagen onze partners uit met nieuwe initiatieven of pilots te komen en stellen daarvoor een stimuleringsbudget beschikbaar.

De toegang laagdrempelig en nabij

Onze ondersteuning is integraal en inwoners ervaren geen schotten. Redenerend vanuit het perspectief van onze inwoners is ons uitgangspunt dat zij zo goed en zo snel mogelijk antwoord dan wel passende ondersteuning krijgen. Daarbij is het van belang dat er inzicht is in het preventieve aanbod (bekend en vindbaar) en dat de verwijzing op een juiste wijze plaatsvindt.

Centrale plek

De toegang gaan we zo organiseren dat vanuit een organisatie(locatie), integrale afwegingen kunnen worden gemaakt bij ondersteuningsvraagstukken. We kiezen ervoor het Sociaal Wijkteam en het Jeugdteam een centrale plek te geven in de Ambachtse samenleving. Beide teams kennen de lokale voorzieningen, ontmoeten inwoners op een laagdrempelige wijze en wijzen hen op weg. Ze hebben sterke verbindingen met inwoners, vrijwilligers en professionals.

Frontoffice naar Ambacht

Nabijheid is een randvoorwaarde om integraal te kunnen werken. Daarom is het van belang ook de frontoffice van de Sociale Dienst naar Ambacht te brengen, in Cascade bij het jeugdteam en het sociaal wijkteam. Dit sluit ook aan bij de samenwerkingsagenda met de SDD.

Zo leren SDD-medewerkers beter onze lokale situatie kennen en ontstaat op natuurlijke wijze samenwerking tussen de professionals. Hiermee geven we onder andere invulling aan het advies van het rapport ‘Ik ben meer dan mijn probleem’ van de Kinderombudsman (2019) waarin staat dat de hulp bij problemen thuis beter afgestemd moet worden op de behoeften van kinderen. Het richt zich op alle gebieden waarop het kind hulp nodig heeft.

2.3. Een duurzame beweging

Investeren in preventie loont, op langere termijn

Wij gaan er van uit dat een preventieve aanpak op termijn geld oplevert. Studies wijzen uit dat het kan: Voeg = Beter, Eerder = Goedkoper, Duurzaam = Effectiever. Wanneer bij alle grote problematieken altijd eerst een preventieve aanpak wordt ingezet – individueel en collectief – leidt dat op termijn tot een rendabeler zorgsysteem, waarbij geleidelijk de instroom naar maatwerkvoorzieningen kan worden ingedamd. Een collectieve aanpak geeft daarbij gezondheidswinst aan een grote groep, met een uitwaaiend effect in de omgeving van de betrokken inwoner.

Daarbij moet de opmerking geplaatst worden dat het financieel effect van preventie zich voordoet op langere termijn. Investeren in preventie is geen harde economische wetmatigheid. Het aantal beschikbare studies naar kosteneffectiviteit van preventie is beperkt. Dat heeft onder meer te maken met de complexiteit van dergelijke studies en met de meetbaarheid van de effecten van preventie. Op korte termijn mogen we dus niet te hoge financiële verwachtingen koppelen aan de inspanningen van dit preventieplan. Een langjarige inspanning, structurele investeringen en veel aandacht voor implementatie zijn nodig om de potentiële resultaten te realiseren. Duurzaam preventief beleid impliceert

in sommige gevallen ook voortdurende ondersteuning ('stut en steun') van inwoners om effecten te behouden en terugval te voorkomen.

De maatschappelijk en financiële effecten monitoren

De beoogde effecten van het preventieplan zijn zowel maatschappelijk als financieel. Onze preventie-inzet is erop gericht na verloop van tijd de kosten van het sociaal domein minimaal gelijk te laten blijven of te laten dalen ten opzichte van 2019. Waar we al goed scoren op maatschappelijk effecten willen we die waarde minimaal vasthouden. In de situatie dat we als Ambacht negatiever scoren, willen we deze waarde ombuigen richting het gemiddelde van de regio.

We hebben een aantal indicatoren geselecteerd om de effecten te volgen. Hierbij plaatsen we twee kanttekeningen.

1. In de eerste plaats is het goed de impact van ons gemeentelijk handelen te nuanceren. Er doen zich veel ontwikkelingen voor waar we als lokale overheid geen invloed op hebben. Zo kan een wijziging van het kabinetsbeleid de zorgvraag beïnvloeden, kan de economie stilvallen of nieuwe vluchtelingstromen op gang komen.
2. Ten tweede is het onmogelijk om het complexe sociale domein te 'vangen' in een beknopte set van indicatoren. De onderstaande indicatoren zijn dan ook bedoeld met elkaar 'het goede gesprek' te kunnen voeren.

Kosten en gebruik Jeugdhulp

	Hendrik-Ido-Ambacht			Regio Zuid-Holland-Zuid		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Aantal jeugdige inwoners CBS	7.174	7.512	7.570	95.350	95.165	94.515
Aantal cliënten op basis van declaraties	614	770	761	8.926	9.884	10.149
Cliënten tov jeugdigen	9%	10%	10%	9%	10%	11%
Gemiddelde kosten per jeugdige inwoner	€ 682	€ 719	€ 705	€ 766	€ 842	€ 919
Gemiddelde kosten per cliënt	€ 7.967	€ 7.017	€ 7.011	€ 8.183	€ 8.109	€ 8.555

* Gegevens gebaseerd op dashboard d.d. 26/02/20 Op basis van de ingediende facturen kunnen SOJ en gemeenten via een dashboard de ontwikkeling van de kosten en aantallen volgen. Het dashboard biedt (nog) geen inzage in de kosten van PGB's en de Jeugdteams ZHZ.gemeenten plaats zou vinden.

Kosten en gebruik Wmo en Participatiewet

De Sociale Dienst Drechtsteden heeft op gemeentelijke niveau nog geen inzicht in het zorggebruik en de kosten op het gebied van Wmo en de Participatiewet. De Sociale Dienst werkt op dit moment per gemeente wel aan een dashboard waarin data op gemeentelijk niveau beschikbaar komen.

Zelfredzaamheid en samenredzaamheid

	H-I-A	ZHZ	Nederland	Bron
Verleent mantelzorg	17,3%	15,0%	14,2%	Meerdere bronnen 2016 / Waarstaatjegemeente.nl
Sociale samenhang' (gemiddelde score is gesteld op nul)	4,4	2,0	0,0	BZK/WB- leefbaarometer 2.0 2018/ waarstaatjegemeente.nl
Lid sportclub (referentie = gemeenten 25-50.000 inw)	25,3%	10%	10%	Lidmaatschap sportbonden NOC-NSF / 2018 Waarstaatjegemeente.nl
Geen regie over eigen leven, 19 – 65 jaar	8%	9%		Gezondheidsmonitor Volwassen en Ouderen, G&J ZHZ 2016
Geen regie over eigen leven, 65 jaar en ouder	16%	15%		Gezondheidsmonitor Volwassen en Ouderen, G&J ZHZ 2016

Een vertrouwde en veilige thuissituatie

	H-I-A	ZHZ	Nederland	Bron
Longeren met jeugdhulp Zonder verblijf	10,8%	11,2%	10,3%	CBS Jeugd / tweede halfjaar 2019 Waarstaatjegemeente.nl
Sociale samenhang' (gemiddelde score is gesteld op nul)	4,4	2,0	0,0	DUO 2018 Waarstaatjegemeente.nl

Opgroeien en leven met voldoende middelen

	H-I-A	ZHZ	Nederland	Bron
Huishoudens met bijstandsuitkering	2,7%	4,4%	5,2%	CBS eerste half jaar 2019/ waarstaatjegemeente.nl
Personen met een bijstandsinkomen per 1.000 inw.	18,8	31,0	38,2	CBS 2019/ waarstaatjegemeente.nl
Huishoudens met laag inkomen	5%	8%	10%	CBS inkomen 2017/ waarstaatjegemeente.nl

Betekenisvolle contacten

	H-I-A	ZHZ	Nederland	Bron
Eenzaamheid	2,7%	4,4%	5,2%	Gezondheidsmonitor Volwassen en Ouderen GGD'-ZHZ 2016 / Waarstaatjegemeente.nl
Zeernstig eenzaam, 19 – 65 jaar	6%	9%		Gezondheidsmonitor Volwassen en Ouderen, G&J ZHZ 2016 / waarstaatjegemeente.nl
Zeernstig eenzaam, 65 jaar en ouder	11%	9%		Gezondheidsmonitor Volwassen en Ouderen, G&J ZHZ 2016 / waarstaatjegemeente.nl

Aanbod verbinden en innoveren

	H-I-A	ZHZ	Nederland	Bron
Huishoudens zonder Wmo-voorziening	83,8%	80,7	81,1%	CBS MSD Wmo eerste half jaar 2019/ waarstaatjegemeente.nl
Effectiviteit Wmo ondersteuning Door de ondersteuning die ik krijg, heb ik een betere kwaliteit van leven	76%	78%	79,0%*	Cliëntvervalsundersoeken Wmo / 2019 Waarstaatjegemeente.nl

* dit is het percentage van de referentiegroep (gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners)

Toegang laagdrempelig en nabij

	H-I-A	ZHZ	Nederland	Bron
Ik wist waar ik moest zijn met mijn hulpvraag (% van de inwoners met een Wmo-maatwerkvoorziening)	80%		79%*	Cliëntvervalsundersoeken Wmo, g/ 2019 Waarstaatjegemeente.nl
De medewerker en ik hebben in het gesprek samen naar oplossingen gezocht (% van de inwoners met een Wmo-maatwerkvoorziening)	84%		81%*	Cliëntvervalsundersoeken Wmo, g/ 2019 Waarstaatjegemeente.nl

* dit is het percentage van de referentiegroep (gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners)

Wat gaan we doen?

3.

**Wat is
daarvoor
nodig?**

4.

Met dit preventieplan willen we in Hendrik-Ido-Ambacht een duurzame beweging in gang zetten. De uitvoering van dit plan vraagt dan ook meerjarig aandacht, inzet en coördinatie. Dit hoofdstuk schetst hiervoor de randvoorwaarden op het vlak van organisatie, sturing en financiën.

Co-creatie met de samenleving

Maatschappelijke vraagstukken worden steeds meer in netwerken geagendeerd en door de samenleving opgepakt. Waar de overheid eerder de beleidsbepalende en -beslissende rol had, krijgen we als gemeente ook nieuwe rollen zoals netwerken en faciliteren. We moeten durven loslaten. Dat brengt een andere positie voor de raad, het college en de ambtelijke organisatie met zich mee. Een omslag die we moeten maken, maar ook een omslag die tijd vraagt en niet van de ene op de andere dag als vanzelf gaat.

Bij de totstandkoming van dit plan is ruim gebruik gemaakt van de kennis en creativiteit van onze inwoners, zorgorganisaties en verenigingsleven. We bouwen voort op deze weg en blijven onze partners en inwoners opzoeken. Onze ambitie is co-creatie tot een continu proces te maken.

Verbinden met partners

We houden de tot stand gebrachte verbindingen met onze formele en informele partners levend en waardevol. Opgave 4 bevat diverse acties waarmee we dit willen realiseren. Zo organiseren we periodiek ontmoetingen met lokale partners rondom preventie. Daarin gaan we themagewijs in gesprek over meer verbinding en samenhang. Ook willen we met praktijkverhalen preventie beeldend en tastbaar maken.

Om snel in te kunnen spelen op initiatieven uit de samenleving, stellen we jaarlijks een stimuleringsbudget beschikbaar. De bijdrage uit dit budget wordt direct beschikbaar gesteld door de portefeuillehouder, aan de hand van een beknopt aantal vragen in het aanvraagformulier (zie bijlage II). De uitvoerende organisatie legt achteraf verantwoording af aan de ambtelijke organisatie, die vervolgens beoordeelt of het iets is dat voortgezet beleid moet worden. De portefeuillehouder legt een maal per jaar verantwoording af aan de raad over de inzet en resultaten van dit

stimuleringsbudget. Wanneer lopende het jaar blijkt dat het stimuleringsbudget ontoereikend is, dan komt de portefeuillehouder terug naar de raad.

Signalen ophalen in de samenleving

We vinden het belangrijk dat ons beleid goed aansluit bij de praktijk van onze inwoners. Naast de gebruikelijke onderzoeken willen we onze inzichten aanscherpen via gesprekstafels waarin we eens per halfjaar de Ambachtse samenleving bespreken. De centrale vragen die deelnemers elkaar stellen zijn: Ziet u in uw omgeving (iemand met) een probleem dat u graag zou oplossen? Wat is dat probleem? Wat kunnen we als maatschappij beter doen om dit probleem tijdig te signaleren en op te lossen? Wat wordt daarbij aan de gemeente gevraagd? Maar in principe vormen ze hun eigen agenda.

Voor deze tafels zoeken we inwoners die vol in ons dorp staan. We vragen organisaties in Ambacht mensen uit hun midden aan te melden. Daarbij denken we aan deelnemers uit kerken, sportverenigingen, overige verenigingen, oudervertegenwoordingen van scholen, vrijwilligersorganisaties, de beleidsadviesraad Jeugd/Wmo, huurdersverenigingen, nieuwe inwoners, ouderenbonden en jongeren. Het zijn betrokken inwoners, maar geen belangenbehartigers. Als gemeente faciliteren we de gesprekstafels, die circa 8 tot 10 personen groot zijn. We streven ernaar geleidelijk het aantal tafels uit te breiden tot idealiter één tafel per wijk.

Spiegelen met de beleidsadviesraad Jeugd/Wmo

Recent is de lokale beleidsadviesraad Jeugd/Wmo ingesteld. Gezien de decentralisaties in het sociaal domein heeft deze adviesraad een bredere scope dan de voormalige Wmo-adviesraad. Gevraagd en ongevraagd kan deze raad advies uitbrengen over onderwerpen op het gebied van Jeugd en Wmo. Daarom gaan we periodiek met de Adviesraad in gesprek over de voortgang van het preventieplan. Meest logisch lijkt de frequentie van deze gesprekken te koppelen aan de evaluatiemomenten van het preventieplan.

Rolverdeling raad, college en organisatie

De raad stelt de kaders

Met dit preventieplan stelt de raad vast welke maatschappelijke en financiële effecten nagestreefd worden. Bij het uitwerken van de maatregelen formuleren we de outputdoelen, wat een dwingend karakter in zich heeft. We monitoren zo de effectiviteit van elke maatregel en sturen waar nodig bij. Het college kan binnen de door de raad gestelde kaders handelen en prioriteren, en verantwoordt zich hierover achteraf. Niet vanuit de gedachte om af te rekenen, maar om met elkaar het juiste gesprek te kunnen voeren.

De portefeuillehouder leidt de transformatie

Als vertegenwoordiger van het college is de portefeuillehouder de leider van dit preventieplan. Dit betekent dat de portefeuillehouder het gezicht is naar de samenleving en aanspreekbaar is voor inwoners en maatschappelijke partners. De portefeuillehouder opereert als aanvoerder van de transformatiebeweging, zeker in de eerste twee, drie jaar. Die aanspreekbaarheid richt zich op leiderschap en uitleg, maar ook op de uitvoering van innovaties die door partners en inwoners worden aangedragen.

De ambtelijke organisatie werkt van buiten naar binnen, makelt en schakelt

De ambtelijke organisatie beweegt zich van schrijver van beleid en hoeder van budgetten naar informatiemakelaar en bemiddelaar. Van grensrechter naar spelverdeler. We werken toe naar het uitdagen van anderen en gaan af van het idee dat de gemeente weet hoe alles moet en werkt.

Dit is een transformatie van de ambtelijke rol, een proces van meerderen jaren.

Monitoren en herschikken van acties

Jaarlijks monitoren we de voortgang en uitvoering van het preventieplan. We kiezen voor deze relatief korte evaluatieperiode gezien de dynamiek van het speelveld. De periode van een jaar biedt voldoende aanlooptijd om acties in gang te zetten en de eerste resultaten zichtbaar te hebben. De monitor geeft ook een beeld van de successen die gevierd mogen worden. Op basis van nieuwe inzichten, zoals gewijzigd rijksbeleid of nieuwe lokale initiatieven, kunnen maatregelen worden toegevoegd of juist afgevoerd. De jaarlijkse monitor gebruiken we om de raad te informeren en waar nodig middelen te vragen. In de tweede helft van 2021 leggen we de eerste monitor voor aan de raad.

Dekking

Het preventieplan wordt gefinancierd met incidentele middelen. Bij de Kadernota 2020 is besloten de Reserve Sociaal Domein hiervoor in te zetten. Voor ieder jaar worden er maatregelen geprioriteerd die in het daaropvolgende jaar zullen worden uitgevoerd. Om dit te kunnen bekostigen zal ieder jaar aan de raad gevraagd worden geld uit de Reserve beschikbaar te stellen.

De impact van onze inzet willen we vergroten door waar mogelijk deze te bundelen met investeringen die onze partners doen. Daarnaast letten we op subsidiemogelijkheden vanuit andere overheden.

Bijlage

Actieprogramma preventie 2020-2023

Actieprogramma preventieplan

Inleiding

We willen graag in de komende jaren concreet aan de slag in lijn met de inhoud van het preventieplan. Daarom is in deze eerste bijlage, het zogeheten Actieprogramma, een nadere concretisering uitgewerkt van de maatregelen. Hier zijn ook de bijbehorende acties opgenomen en is ingegaan op de te behalen resultaten (output) van de afzonderlijke maatregelen.

Nadere uitwerking nodig per actie

Voor alle genoemde acties geldt dat er – mede afhankelijk van de omvang en impact van een actie – nog verdere uitwerking nodig is in de vorm van een aanpak, planning, overzicht met betrokkenen, procesvoorstel, benodigde inzet etc. Kortom: de vragen ‘hoe’, ‘wie’, ‘wanneer’ en ‘waarmee’ moeten nog worden beantwoord. Daaraan gerelateerd bepalen we hoe we de voortgang gaan meten.

Opgave 1: Zelfredzaamheid en samenredzaamheid versterken

De kracht van onze inwoner staat centraal. We zetten primair in op het versterken van de eigen kracht van de inwoner (zelfredzaamheid) en zijn of haar directe omgeving (samenredzaamheid). Aan deze opgave werken we door uitvoering te geven aan de onderstaande maatregelen.

1. KENNIS EN BEWUSTZIJN BIJ INWONERS VERGROTEN

Voor inwoners moet duidelijk en laagdrempelig informatie zijn over de hulp- en ondersteuningsmogelijkheden die er voor hen beschikbaar zijn. Goede informatievoorziening is ook in het belang van de vrijwilligers en professionals die ondersteuning bieden aan inwoners. Daarnaast willen we het bewustzijn over ‘zelfredzaamheid’ en ‘samenredzaamheid’ bij onze inwoners vergroten.

Wat gaan we hiervoor doen?

- We ontwikkelen een meerjarige communicatie-aanpak (bijvoorbeeld verhalen vertellen, persona's)
- We maken het lokale aanbod inzichtelijk via een digitale sociale kaart.

2. LAAGDREMPELIGE VOORZIENINGEN VOOR ONTMOETING EN ONDERSTEUNING ONTWIKKELEN

We willen bereiken dat er voor alle inwoners, maar met name volwassenen in de gemeente, voldoende mogelijkheden zijn om betekenisvolle contacten op te doen. Hiervoor moeten laagdrempelige voorzieningen beschikbaar zijn, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, dat kan fysiek of digitaal. Fysieke accommodaties zijn noodzakelijk en randvoorwaardelijk om vindplaatsgericht te kunnen werken (bijv. inloopochtenden) en groepsgericht werken mogelijk te maken (bijvoorbeeld via contact met ervaringsdeskundigen, in zelfhulpgroepen).

Wat gaan we hiervoor doen?

- We ontwikkelen inloopvoorzieningen (zogenaamde ‘Huiskamers van de wijk’) voor laagdrempelige activiteiten, zoals koffie-ochtenden en maaltijdinitiatieven.
- We creëren meer ontmoetingsplaatsen in de openbare ruimte. Dit is meegenomen in het nieuwe speelruimtebeleidsplan.
- We benutten de digitale mogelijkheden om ontmoeting en contact te stimuleren

3. LOKAAL ONDERSTEUNINGSAANBOD VOOR KWETSBARE GROEPEN INNOVEREN

We zien dat de vraag naar maatwerkvoorzieningen toeneemt vanuit jongeren, senioren, inwoners met een licht verstandelijke beperking (LVB) en inwoners met psychische en psychosociale vraagstukken (GGZ). We vinden het belangrijk dat er juist voor hen lokaal een passend aanbod is van algemene voorzieningen en activiteiten.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Partners stimuleren het bestaande aanbod te innoveren. Voorbeelden zijn:
  - o vrijwillige thuisondersteuning uitbreiden voor kwetsbare groepen (zelfstandig wonende senioren, LVB'ers en GGZ-cliënten);
  - o alternatieven voor materiële ondersteuning aan huishoudens in armoede onderzoeken, in gesprek met partners zoals kringloopwinkels;
  - o de mogelijkheden van een preventiecentrum verkennen, in samenspraak met partners;

- o de geestelijk verzorger van de Blijde Borgh inzetten tijdens een spreekuur voor levensvragen;
- o vrijwillige maatjes voor kwetsbare groepen en risicogroepen werven, voor het bestrijden van eenzaamheid;
- o activiteiten op het gebied van Gezond en Fit (zie ook de lokale nota gezondheidsbeleid).

Opgave 2: Eerder signaleren

We streven ernaar inwoners zo min mogelijk afhankelijk te laten zijn van zware zorg en ondersteuning. Daarom is het essentieel dat problemen bij onze inwoners vroeg gesignaleerd, gemeld en bespreekbaar gemaakt worden.

4. SIGNALLEN OPHALEN IN DE SAMENLEVING

Inwoners vangen veel signalen op uit hun eigen buurt. Daarom is het belangrijk dat we verbinden met inwoners, zodat ons beleid aansluit bij de praktijk die inwoners om zich heen zien. Daarom willen we naast de gebruikelijke onderzoeken onze inzichten aanscherpen via gesprekstafels waarin we eens per halfjaar de Ambachtse samenleving bespreken. Voor deze tafels zoeken we inwoners die vol in ons dorp staan en zo zien welke problematieken spelen en wat mogelijke oplossingen zouden zijn. We streven ernaar geleidelijk het aantal tafels uit te breiden tot idealiter één tafel per wijk.

Wat gaan we hiervoor doen?

- We organiseren periodieke gesprekstafels met inwoners.

5. SLEUTELPARTIJEN RONDOM (VROEG)SIGNALERING VERBINDEN

Om de basis van (vroeg)signalering op orde te brengen, is het van belang dat sleutelpartijen in de Ambachtse samenleving hieraan bijdragen. Gezamenlijk zien we heel veel. Daarbij is ook van belang dat helder is waar organisaties terecht kunnen met hun signalen en welke afspraken we met elkaar maken over het omgaan met (vroeg)signalering. We willen een gedeeld commitment creëren met deze sleutelpartijen om actiever met signalering aan de slag te gaan.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Het opstellen van een convenant (vroeg)signalering met daarin afspraken over de wijze van signalering.
- De positionering van het Sociaal Wijkteam en het Jeugdteam in het lokaal netwerk versterken, bijvoorbeeld door de teams in te zetten voor kennisdeling en scholing.

6. DESKUNDIGHEID BIJ LOKALE PARTNERS BEVORDEREN

Inwoners van Hendrik-Ido-Ambacht nemen deel aan talloze activiteiten in ons dorp. Dat doen ze bij een veelheid van verenigingen, scholen, kerken en andere (vrijwilligers)organisaties. Deze activiteiten zijn daarmee belangrijke 'vindplaatsen' om problemen bij inwoners te herkennen. Van belang is dat er voldoende deskundigheid is in deze organisaties om bij signalen de juiste werkwijze te hanteren. We willen alertheid en deskundigheid bij vrijwilligers én professionals bevorderen, om signalen voor eventuele problemen te herkennen, ernaar te handelen en wanneer nodig door te verwijzen.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Training en scholing met betrekking tot vroegsignalering op maat aanbieden aan maatschappelijke organisaties.

7. AANWEZIG ZIJN OP VINDPLAATSEN VAN KWETSBARE GROEPEN

We willen problemen bij kwetsbare inwoners eerder signaleren. Om zicht te krijgen op lokale vraagstukken, in contact te komen met inwoners en te weten wat er leeft, is het van belang aanwezig te zijn in de samenleving. Dit is specifiek gewenst voor kwetsbare groepen.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Inloopmaaltijden bij maatschappelijke partners stimuleren in verschillende wijken en buurten.
- Het Sociaal Wijkteam en/of Jeugdteam sluit frequent aan bij inloopmaaltijden;
- Het Sociaal Wijkteam voert signalerende huisbezoeken uit bij zelfstandig wonende GGZ-cliënten en zelfstandig wonende LVB'ers en ontwikkelt in samenwerking met de woningcorporaties een 'Waakvlamfunctie in de wijk'.

8. JONGEREN VOORBEREIDEN OP DE OVERGANG VAN 18- NAAR 18+

We merken dat veel jongeren en hun ouders niet goed weten wat er komt kijken bij de overgang naar de leeftijd van 18 jaar. Dit heeft allerlei praktische gevolgen, inhoudelijke consequenties en risico's in zich, zeker wanneer er sprake is van een lopende voorziening. We werken daarom aan een soepele overgang voor alle jongeren van 18- naar 18+ en brengen daarbij informele en professionele netwerken in de positie om de jongeren te ondersteunen.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Alle ouders en jongeren op een passende manier informeren, zodra een jongere 16/17 jaar is geworden.
- Proactief vanuit het sociaal wijkteam in gesprek met kwetsbare jongeren (met een voorziening, LVB, GGZ) en ouders om een passend hulp- en ondersteuningspakket samen te stellen.

9. INWONERS MET (DREIGENDE) SCHULDEN PROACTIEF BENADEREN

Financiële problemen kunnen leiden tot schulden. Veel huishoudens waar sprake is van deze problematiek zijn niet zichtbaar. We willen mogelijke financiële problemen eerder signaleren en traceren, zodat we beeld krijgen bij huishoudens met (dreigende) schulden en hen naar passende hulp kunnen leiden. Deze beweging past goed bij de aankomende wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (WGS).

Wat gaan we hiervoor doen?

- Huishoudens met (dreigende) financiële problemen actief benaderen. Dit doen we op basis van de CAK-wanbetalersregeling, maar in het kader van de WGS wordt dit verder uitgebreid. Hierbij zoeken we primair naar passende mogelijkheden in het eigen netwerk en lokale partners (zoals Schuldhulpmaatje en financieel hulphuis).
- We spannen ons ervoor in dat schuldhulpverlening verplicht wordt voor mensen met een bijstandsuitkering (via regionaal beleid SDD).
- We nemen deel aan het landelijk programma Geldfit, een samenwerking die een preventieve aanpak biedt aan inwoners die hulp nodig hebben bij geldzaken.

Opgave 3: Voorzieningenaanbod toespitsen op drie speerpunten

We streven ernaar dat minder snel wordt opgeschaald naar maatwerkvoorzieningen en meer kan worden afgeschaald naar lokale algemene/basisvoorzieningen. Om focus aan te brengen kiezen we drie inhoudelijke speerpunten, die aansluiten bij onze lokale opgaven:

1. Een vertrouwde en veilige thuissituatie
2. Opgroeien en leven met voldoende middelen
3. Voldoende betekenisvolle contacten

Speerpunt 1. Een vertrouwde en veilige thuissituatie
Een stimulerend (opvoed)klimaat en veilige thuissituatie bevorderen de ontwikkeling bij kinderen. Het ontstressen van ouders is één van de belangrijkste factoren, omdat langdurige stress kan leiden tot een onveilige thuissituatie. Om te voorkomen dat kinderen in een onveilige thuissituatie komen, is het daarom van groot belang om ook ouders ondersteuning te bieden.

10. ONDERLING CONTACT IN WIJKEN RONDOM OPVOEDEN EN OPGROEIEN BEVORDEREN

Mensen die met elkaar in een wijk wonen, kunnen veel voor elkaar betekenen, zeker rondom een basaal vraagstuk als opvoeden en opgroeien waarvoor iedere wijk de nodige ervaringsdeskundigen huisvest. Het draagt bij aan een sterke samenleving als mensen in de wijk elkaar weten te vinden en kunnen ondersteunen. We willen onderling contact in wijken tot stand brengen met het accent op opvoeden en opgroeien. Het organiseren van het sociale netwerk rondom inwoners is cruciaal bij dit onderwerp.

Wat gaan we hiervoor doen?

We zetten intensiever in op:

- Ouders-voor-ouders (onder andere Buurtgezinnen en Homestart)
- Kinderen-voor-kinderen (onder andere een maatjes-/buddyproject)

11. RONDOM RELATIE- EN ECHTSCHEIDINGS-PROBLEMATIEK AANBOD ONTWIKKELEN

We constateren dat de problematiek rondom echtscheiding een groeiend probleem is. We willen inzetten op het versterken en behouden van deze relaties. In geval van een scheiding doen zich allerlei uitdagingen voor,

waarbij goede begeleiding helpt om de zaken op de rit te krijgen. De juiste aandacht in echtscheidingsituaties werkt preventief en voorkomt in een aantal gevallen dat een vechtscheiding ontstaat. Ook kan dit voorkomen dat zich andere problematiek voordoet (bijvoorbeeld een armoedeval als gevolg van scheiding).

Wat gaan we hiervoor doen?

- Ontwikkelen van een ‘Informatiepunt relatie en echtscheiding’ waarbij aandacht is voor inzet op behoud/verbetering van onderlinge relatie en het geven van informatie rondom scheiding (‘echtscheidingsloket’). Waar mogelijk sluiten we aan bij een pilot als die elders in de regio ontwikkeld wordt. DG&J heeft zo’n pilot in het MJP 2020-2023 opgenomen.
- Ontwikkelen lokale voorzieningen die nodig zijn voor dergelijke problematiek. Bijvoorbeeld:
  - o Bieden van een time-outvoorziening bij echtscheiding
  - o Begeleide omgangsregeling door vrijwilligers, in samenwerking met Humanitas.

12. ALTERNATIEVEN VOOR UITHUISPLAATSING ONTWIKKELEN

Een groot gedeelte van het budget voor jeugdhulp wordt besteed aan gezinnen in het gedwongen kader, waar jeugdbescherming instanties worden ingezet. Samenwerking met deze partijen is op dit moment zeer beperkt. Wij zien kansen om in samenwerking tot innovatieve oplossingen te komen die goed zijn voor de inwoner én de portemonnee. We willen verbinding leggen met de jeugdbeschermingsketen (William Schrikker Groep, Jeugdbescherming West en Leger des Heils) om tot innovatieve maatregelen en interventies te komen, en hierbij ook leren van ervaringen elders.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Samen met aanbieders realiseren van een alternatief waarin allerlei vormen van jeugdhulp voor kortdurende opname worden aangeboden, om zo problemen in het gezinssysteem te verlichten en langdurende opname te voorkomen
- Een pilot ‘Veilig opgroeien is teamwork’ uitvoeren.

13. SAMENWERKING TUSSEN ONDERWIJS EN JEUGDHULP INTENSIVEREN

Primair onderwijs is er voor alle kinderen in Hendrik-Ido-Ambacht. De scholen komen met alle gezinnen in aanraking. Vanuit het samenwerkingsverband is aangegeven dat de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp beter kan. Regionaal is hier wel aandacht voor, maar we willen met elkaar een vertaling maken naar het primair onderwijs. We willen ervoor zorgen dat kinderen op scholen passend onderwijs ontvangen, en dat signalen vanuit gezinnen adequaat worden opgepakt.

Wat gaan we hiervoor doen?

- De JOL-medewerkers stevig positioneren in hun rol als adviseur en deelnemer aan de ondersteuningsteams van het Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs (poortwachtersfunctie)
- Dyslexiecoaches binnen het primair onderwijs aanstellen.
- De verbindingen van het jeugdteam en het Voortgezet Onderwijs versterken, waarbij ook verbinding worden gelegd naar scholen buiten de regio Drechtsteden.

Speerpunt 2. Opgroeien en leven met voldoende middelen

In Hendrik-Ido-Ambacht is een stijgend aantal huishoudens dat leeft in armoede dan wel dat te maken heeft met financiële problemen. In onderzoeken is aangetoond dat problemen op financiën de nodige ‘stress’ geeft en niet zelden leidt tot nieuwe, andere problemen. Daarom vinden wij het belangrijk deze gezinnen te ondersteunen en hun zelfredzaamheid te versterken.

14. KWETSBARE GROEPEN HELPEN GRIP TE KRIJGEN OP FINANCIËN

Ons land heeft een complex stelsel van belastingen, vergoedingen en toeslagen. Het op de juiste wijze invullen van de gegevens is van belang om de juiste bedragen te ontvangen en betalen. Andersom kan het onjuist invullen van gegevens leiden tot onverwacht hoge kosten en bijbehorende zorgen. We willen daarom gericht de kwetsbare groepen inwoners op dit gebied ondersteunen. Huishoudens met financiële problemen krijgen door de juiste ondersteuning perspectief én meer eigen invloed op de situatie (zelfredzaamheid). Verder willen we met

deze maatregelen schulden voorkomen en meer signalen krijgen van (dreigende) financiële problematiek. De kennis en expertise die bij het lokale bedrijfsleven aanwezig zijn, willen we hiervoor aanboren (via de VAO).

Wat gaan we hiervoor doen?

- Het aanbieden van passend informatiemateriaal voor gezinnen met financiële problemen.
- Het ondersteunen van niet zelfredzame inwoners bij het invullen van belastingaangiften en het aanvragen van toeslagen. Bijvoorbeeld door middel van het aanbieden van trainingen, cursussen etc.
- Aanbieden van specifieke ondersteuning aan risicogroepen.

15. INWONERS ZONDER (DIRECTE) ARBEIDSMOGELIJKHEDEN ACTIVEREN

In de regionale visie sociaal domein is geconstateerd dat er een groeiende groep inwoners is zonder (directe) arbeidsmogelijkheden. Door regionale ontwikkelingen – het anders invullen van participatieplekken – is het van belang voor deze groep inwoners lokaal mogelijkheden te ontwikkelen. We willen inwoners activeren en een actieve rol bieden in de samenleving. Zo doen ze mee, wordt het sociale netwerk vergroot en neemt de zelfredzaamheid en samenredzaamheid toe. We zien nadrukkelijk een rol voor het lokale bedrijfsleven (via de VAO), de Ambachtse samenleving en de gemeente.

Wat gaan we hiervoor doen?

- In samenwerking met lokale (leerwerk)bedrijven en vrijwilligersorganisaties ontwikkelplekken bieden aan inwoners zonder arbeidsmogelijkheden.

16. KINDEREN IN ARMOEDE FACILITEREN OM DEEL TE NEMEN AAN DE SAMENLEVING

Voor gezinnen in armoede zijn er diverse organisaties actief en voorzieningen beschikbaar. Tegelijkertijd zijn ook in onze gemeente schrijnende gevallen bekend, waarin voorliggende voorzieningen en regelingen (zoals bijzondere bijstand en aanbod Stichting Leergeld) niet toereikend zijn en/of daar geen aanspraak op gedaan kan worden omdat het betreffende huishouden buiten de criteria valt. In het bijzonder voor het toenemend aantal kinderen in armoede in Hendrik-Ido-Ambacht willen we graag een handreiking

doen om dit ‘gat’ te dichten. We willen voorkomen dat kinderen als gevolg van armoede in het huishouden minder kunnen meedoen in de samenleving, en het risico op sociale uitsluiting en andere nadelige effecten van armoede verkleinen.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Kinderen in armoede faciliteren met basisvoorzieningen die nodig zijn om als kind volwaardig mee te doen: fiets, sportspullen, muziek, hobby en (sport)kleding. Dit is een passende besteding van de beschikbare Klijsma gelden.

Speerpunt 3. Betekenisvolle contacten

Eenzaamheid is een belangrijk vraagstuk in onze gemeente. Onderzoek van het CBS toont aan dat 37% van de Ambachtse inwoners zich eenzaam voelt. Inwoners die eenzaam zijn, hebben vaak niet of minder mogelijkheid om bij een hulp- of ondersteuningsvraag een beroep te doen op hun netwerk. Deze groep is daardoor sneller geneigd een beroep te doen op professionele ondersteuning of hulp te mijden, met alle gevolgen van dien. Door betekenisvolle contacten te stimuleren, vergroten we het netwerk en daarmee de samenredzaamheid van onze inwoners.

17. BETEKENISVOLLE CONTACTEN VAN JONGEREN BEVORDEREN

Juist in de levensfase waarin jongeren een eigen identiteit ontwikkelen en levenskeuzes moeten maken, is de behoefte aan betekenisvolle contacten groot. Lokale partners hebben aangegeven dat het huidige aanbod in onze gemeente voor jongeren ontoereikend is. We willen meer laagdrempelige mogelijkheden voor jongeren creëren om elkaar te ontmoeten en zo betekenisvolle contacten op te doen, zowel in de buitenruimte als in accommodaties. Tegelijkertijd willen we bouwen aan een generatie die oog heeft voor het bestrijden en voorkomen van eenzaamheid, en leert omzien naar buurtbewoners.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Schoolgebouwen een beperkt aantal avonden inzetten als naschoolse ontmoetingsmogelijkheid voor de jeugd. We gaan hierover in gesprek met jongeren, basisonderwijs, Vivenz, Hi5 en buurtbewoners.

- Investeren in het primair en voortgezet onderwijs om aandacht te vragen voor het bespreekbaar maken van eenzaamheid en betrokkenheid in de wijk.

18. BETEKENISVOLLE CONTACTEN VAN VOLWASSENEN BEVORDEREN

Uit de 'foto' komt naar voren dat juist onder volwassenen in onze gemeente de eenzaamheid toeneemt en er behoefte is aan contacten. Life events in deze levensfase kunnen hieraan bijdragen. We willen bereiken dat er voor volwassenen in de gemeente voldoende mogelijkheden zijn om betekenisvolle contacten op te doen, zodat iedere volwassene op sociaal vlak kan meedoen in de samenleving en mensen kan ontmoeten. We brengen lokale partners, scholen, kerken, verenigingen en vrijwilligersorganisaties samen om dit vorm te geven.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Inventariseren van de wensen en behoeften onder volwassenen, en bepalen op welke locaties welk aanbod gecreëerd kan worden (onder andere via het OCD).
- Lokale organisaties stimuleren nieuw aanbod voor volwassenen te ontwikkelen, bijvoorbeeld voor de Huiskamers van de wijk.

19. BETEKENISVOLLE CONTACTEN VAN SENIOREN BEVORDEREN

Zowel landelijk als lokaal zien we dat steeds meer senioren langer thuis blijven wonen, wat de kansen op eenzaamheid voor deze groep vergroot. Aandacht is nodig voor het hebben van voldoende betekenisvolle contacten van senioren. We willen contact tot stand brengen voor senioren en structurele vormen van ontmoeting stimuleren.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Inzetten van kinderopvang en basisonderwijs per schooljaar 2020-2021 om activiteiten te ontplooiën waarbij ouderen en kinderen elkaar ontmoeten, met elkaar in gesprek gaan en met elkaar kunnen meeleven.
- Lokale organisaties stimuleren nieuw aanbod voor senioren te ontwikkelen, bijvoorbeeld voor de Huiskamers van de wijk.

20. BETEKENISVOLLE CONTACTEN VAN LVB'ERS, GGZ-CLIËNTEN EN MENSEN MET EEN NAH BEVORDEREN

Voor zelfstandig wonende licht-verstandelijk beperkten, GGZ-cliënten en mensen met een niet-aangeboren hersenafwijking is in Hendrik-Ido-Ambacht in beperkte mate, en meestal alleen in omgevingen voor begeleid en beschermd wonen, een beperkt aanbod ter bevordering van betekenisvolle contacten. Juist voor deze groepen inwoners zijn betekenisvolle contacten cruciaal om mee te kunnen doen in de samenleving zonder hulp en begeleiding. We willen een verbeterd aanbod aan betekenisvolle contacten dat aansluit op de wensen en behoeften van deze doelgroepen.

Wat gaan we hiervoor doen?

- In samenspraak met Eleos, MEE, Syndion en Yulius beoordelen in hoeverre het huidige aanbod, ter bevordering van betekenisvolle contacten, aansluit op wensen en behoeften van zelfstandig wonende LVB-ers en GGZ-cliënten. Daarnaast wordt gekeken of aanpassingen hierin noodzakelijk zijn.
- Lokale organisaties stimuleren nieuw aanbod voor LVB'ers, GGZ-cliënten en mensen met een NAH te ontwikkelen, bijvoorbeeld voor toepassing in de Huiskamers van de wijk.

Opgave 4: Anders vasthouden, gemeente in regie

We willen de kracht van de Ambachtse samenleving nog meer benutten. Dit betekent ook iets voor onze rol als gemeente. We gaan onze partners en de samenleving blijvend opzoeken, maar geven hen ook ruimte om nieuwe initiatieven te ontplooiën zonder dat we daar als gemeente bovenop zitten. Regie voeren betekent voor ons dat we voortdurend de balans zoeken tussen de eigen verantwoordelijkheid van de samenleving en gerichte sturing vanuit de gemeente. We laten het voorzieningenaanbod en de toegang gestructureerd los. Met andere woorden: 'We houden anders vast'.

Regie op het voorzieningenaanbod

We willen meer samenhang aanbrengen in het huidige voorzieningenaanbod. Daarbij willen we de verbindingen en samenwerking stimuleren tussen de organisaties die in onze gemeente actief zijn. We zetten in op het innoveren

van het aanbod en hebben oog voor de kansen die digitalisering biedt.

21. INDIVIDUELE VOORZIENINGEN OMVORMEN TOT GROEPSWERK

In de afgelopen jaren is binnen het Sociaal Domein in Hendrik-Ido-Ambacht met name gewerkt met individueel hulpverleningsaanbod ter beperking van regie- en zelfredzaamheidsvraagstukken. Er bestaan echter vraagstukken, zoals mantelzorgproblematiek, die via groepswork met ervaringsdeskundigen of via lotgenotencontact worden aangepakt. Wij zetten deze groepsgerichte benadering meer in als eerste interventie bij regie- en zelfredzaamheidsvraagstukken.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Ontwikkelen groepswork en zelfhulpconcepten voor regie- en ondersteuningsvraagstukken bij jongeren, volwassenen en senioren.
- Een deel van het bestaande aanbod aan individuele hulpverlening en ondersteuning omvormen tot groepswork en zelfhulpconcepten, in samenspraak met de maatschappelijk partners MEE en Vivenz.
- Inzet van digitale hulp (e-learning, websites, webinars en dergelijke)

22. IINNOVEREN EN VERBINDEN VAN HET AANBOD

Bij het vooronderzoek ('de foto') zijn alle activiteiten in beeld gebracht die met elkaar het huidige voorzieningenaanbod vormen. We willen de verbinding en de samenhang tussen deze voorzieningen versterken en de overlap verminderen. Daarnaast willen we innovaties stimuleren die bijdragen aan preventie en die de beweging naar de voorkant versterken. Digitalisering biedt kansen voor innovaties.

Wat gaan we hiervoor doen?

- We creëren een stimuleringsbudget, om maatschappelijke initiatieven die aansluiten bij de doelen van het preventieplan (bij de start) incidenteel te ondersteunen.
- Periodiek organiseren we ontmoetingen met lokale partners rondom preventie, waarbij we themagewijs in gesprek gaan over het aanbrengen van meer verbinding en samenhang.

- Hi5 Ambacht wordt doorontwikkeld om daarmee de uitvoeringskracht en sterke positie van deze lokale welzijnspartner verder uit te bouwen.
- Praktijkverhalen over preventie gaan we actief verzamelen en delen met partners en inwoners.
- Inzicht in het huidige aanbod verdiepen en actueel houden (frequentie, doelgroep, etc.).

23. PREVENTIE IN SUBSIDIEBELEID VERANKEREN

We vinden het belangrijk dat er prikkels zijn voor de gemeente en maatschappelijke partners om te werken aan preventie. Subsidies zijn een sterk instrument om die beweging te stimuleren. We werken aan een door de gemeente gesubsidieerd aanbod van algemene laagdrempelige voorzieningen en activiteiten dat primair gericht is op preventie en het versterken van zelfredzaamheid en samenredzaamheid. Het bestaande subsidiebeleid biedt hiervoor veel ruimte.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Gerichte prestatieafspraken over preventie maken met subsidiepartners en aandacht besteden aan preventie in 'reguliere' subsidieovereenkomsten.
- De verbinding en onderlinge samenhang van gesubsidieerde activiteiten versterken, samen met subsidiepartners.
- Waar dat noodzakelijk is, maken we nieuwe subsidieregelingen of vormen we bestaande om.

Regie op de eerste lijn

We willen bereiken dat inwoners zo goed en zo snel mogelijk antwoord dan wel passende ondersteuning krijgen. Onze ondersteuning is nabij en integraal, inwoners ervaren geen schotten. We gaan de toegang zo organiseren dat vanuit een organisatie (locatie), integrale afwegingen kunnen worden gemaakt bij ondersteuningsvraagstukken. Het Sociaal Wijkteam vervult samen met het Jeugdteam een centrale functie in de Ambachtse samenleving, zowel voor inwoners als voor maatschappelijke partners.

24. VERBINDING TUSSEN HUISARTSEN EN SOCIAAL WIJKTEAM/JEUGDTEAM VERSTERKEN

Veel verwijzingen naar jeugdhulp gaan buiten het zicht van de gemeente om, onder meer via huisartsen en andere medische verwijzers. Huisartsen geven ook zelf aan dat

zij ruimte zien om hierin meer samen op te trekken met de gemeente, en dat ze graag geïnformeerd worden over het lokale aanbod waar zij naar kunnen verwijzen. Samen met huisartsen gaan we op zoek naar mogelijkheden om inwoners vaker te verwijzen naar lokale ondersteuning, om zo het aantal verwijzingen naar maatwerkvoorzieningen terug te dringen. Er zijn elders in de regio en het land goede ervaringen met Praktijkondersteuners Jeugd voor huisartsen (POH).

Wat gaan we hiervoor doen?

- In gesprek met huisartsen om tot meer bewustzijn te komen over (financiële) gevolgen van verwijzingen en over de mogelijkheden die er zijn in algemene voorzieningen;
- Werkafspraken met huisartsen maken over het meer doorverwijzen naar het jeugdteam en lokale (algemene) voorzieningen en gezamenlijk waar nodig extra instrumentarium inzetten (bijvoorbeeld Praktijkondersteuners Jeugd (POH Jeugd))

25. MEERVOUDIG COMPLEXE HULPVVRAGEN INTEGRAAL AANPAKKEN

We vinden het belangrijk de geboden hulpverlening bij onze inwoners ontschot en in samenhang op te pakken. We willen blijven leren van integrale, complexe vraagstukken bij huishoudens met een stapeling van voorzieningen. Deze inzichten zijn nodig om te kunnen ontwikkelen en het beleid en de uitvoering effectief te richten. Uiteraard is dit iets waarbij we samenwerken met partners.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Een pilot integraal casemanagement uitvoeren voor meervoudig complexe problematieken, met handelingsmandaat en financiële regelruimte.
- Een doorbraakbudget instellen voor interventies die niet (direct) vanuit de reguliere budgetten gefinancierd kunnen worden, voor casussen waar veel tijd verloren gaat door bestaande schotten in regelingen en financieringsstromen.
- Leren van de casussen door samen met betrokken partners en hulpverleners inzichten te delen en de werkwijzen waar nodig aan te scherpen.

26. DOORONTWIKKELEN SOCIAAL WIJKTEAM EN JEUGDTEAM

De doorontwikkeling van het Sociaal Wijkteam en het Jeugdteam is randvoorwaardelijk voor het behalen van de doelen van het preventieplan. We willen een stevige 'eerste lijn' in Hendrik-Ido-Ambacht neerzetten, die toegerust is om in de lijn van dit preventieplan haar werk te doen. Dit vraagt om helderheid en keuzes met betrekking tot het takenpakket, de werkwijze, benodigde formatie en budgetten. In recente beleidstukken en dit preventieplan zijn hiervoor diverse kaders gesteld.

Wat gaan we hiervoor doen?

- We actualiseren de positionering van het Sociaal Wijkteam en het Jeugdteam op basis van de uitgangspunten en opgaven van dit preventieplan. Daarbij is aandacht voor het takenpakket, de werkwijze, de organisatie, de formatie, de huisvesting en de financiering.

